

דיין יצר אוירת משבר בווינגטון כדי לאלץ את קארטר לשלם תמורת ההסכם

הביצה שלא התפוצצה

שילטון, סבורים כי הגישה של הממשלה והציבור — ובייחוד זו של וייצמן — מוזר קה. צריכים להראות שאנחנו מוכנים לשלם, אך אסור לנו להראות שאנחנו להור טים לכך, שבוער לנו, שאנחנו פחדים מפיצוץ. אם יידעו המצרים שאנחנו רוצים לגמור כימעט בכל מחיר, הם יעלו את המחיר. אם יראו שלא איכפת לנו, יצטרכו להוריד את המחיר.

האסכולה הנגדית, זו של וייצמן והר שותפים לדעתו, היא שזוהי גישה פריי מטיווית. המתטיאה את המטרה כאשר מדובר על תהליך היסטורי. אולי ניתן להרוויח בדרך זו דברים של מה בכך, אך תוך כדי כך אפשר להפסיד נכסים עצום מים של רצון טוב, שיהיו דרושים באופן חיוני לכינון מציאות השלום מחר. לפי אסכולה זו, המשבר שחל במשאומתן אחד רי ועידת איסמאעיליה ועד לוועידת קמפי דינוויד, כבר גרם לפיחות עצום ברצונם הטוב של המצרים, דבר שהתגלה שוב בשיחות הבלייר-האוס בווינגטון.

נראה כי משה דיין הצטרף לאסי כולדה הראשונה — אם מפני שהוא חושב שהיא צודקת, אם מפני שיש הוא סבור שזוהי כדאי לו, כמאבקן עד השפעה בממשלה.

אותה גישה מעלה גם נימוק שני להשיי: אם אומנם כל כך חשוב לאל-סא-דאט לקיים את טכס התימת חוזה השלום במעמד גיגי מרשים ביום השנה לביקורו בירושלים, כדי להבליט את חשיבותו היסטורית של הביקור — מדוע לא לנצל זאת?

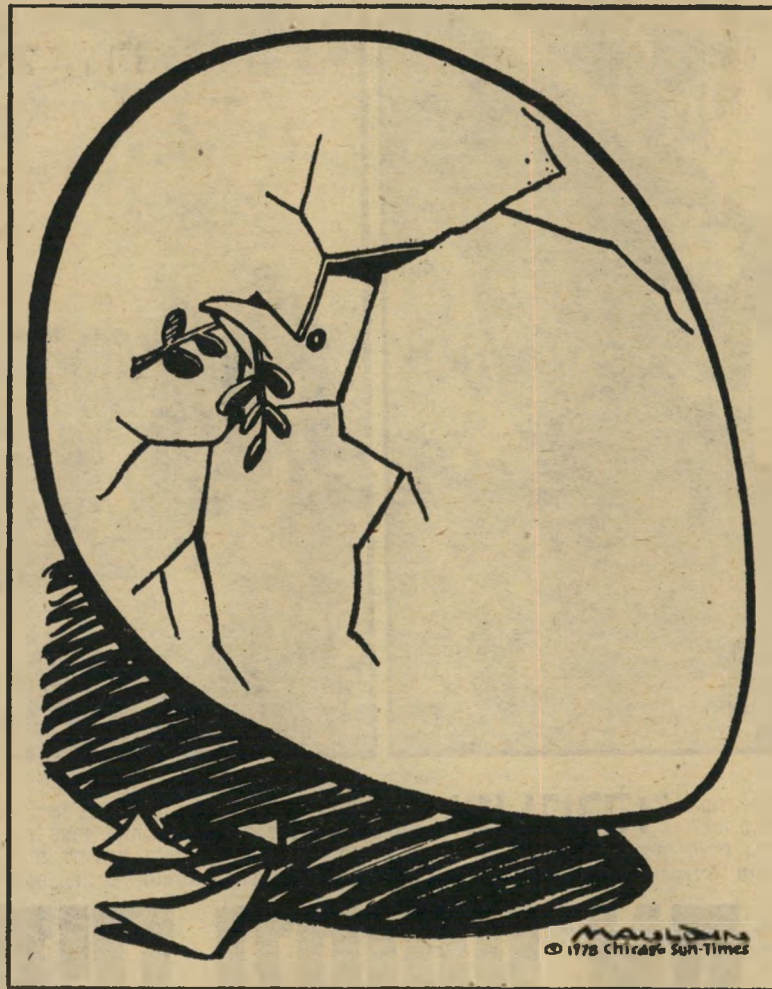
ככל שיתקרב התאריך, יהיו הי מצרים עצבניים יותר, ואם הזמן יהיה דוחק להם, יוותרו יותר.

לחץ על קארטר:

הנסך

יבה אחרת להשהייה טמונה ב- יחסים בין ישראל וארצות-הברית.

מאז קמפ-דייוויד, היו מנהיגי ישראל נתונים במצב של אויפוריה כלכלית. בעבר, כל ויתור ישראלי, תחת לחץ אמריקאי, היה מלווה בקבלת מתנה כלכלית גדולה מידי ארצות-הברית. הסכם הביניים של 1975, למשל, היה מלווה בהסכמים סודיים שהעניקו לישראל סיוע אמריקאי כביר בצורת כסף ונשק, נוסף על התחייבויות פוליטיות רבות-משמעות. (למשל: הסכמת (המשך בעמוד 25)

(קאריקטורה של מולדין ב"שיקאגו סאן טיימס")

השאלה היסודית היא: מי מרוויח מ- דחייה, המלווה ברמזים של משבר? רבים בישראל סבורים כי אסור לישראל להראות שהיא להוטה יותר מדי אחרי השלום. לפי הגיונם, המבוסס על סחרי מבר רגיל בחיי יום-יום, מי שמראה ש- הוא להוט לסיים את העסק, מעניק לשותפו יתרון במשאומתן ונאלץ לוותר.

אנשים אלה, הנמצאים גם בצמרת הי

מה התרחש בווינגטון בשבוע האחרון? משה דיין ועוזר וייצמן חיו, זה בצד זה, במשך קרוב לשלושים שנה: הן כבעליהן של שתי אחיות (רות וראומה שווארץ, האחת גרושתו של דיין והשניה אשתו של וייצמן), הן כבעלי תפקידים בכירים בצה"ל, הן כחברים בממשלת-הליי כודהלאומי, ולאחרונה כשרים בממשלת הליכוד.

כאשר נפגשו שוב בווינגטון, כמיסגרת המישלחת הישראלית לשיחות השלום בבית-כינון, היה ברור כי הפער ביניהם הלך וגרד במשך השנים.

אומנם, מקורביו של וייצמן הדגישו כי לא היו חיכוכים אישיים בין דיין ווייצמן מן במהלך המשאומתן. דיין עצמו רמז שכל אחד מהשניים עוסק בעניינים מסור רים בידיה, ואינו מניח לשני להתערב בהם. אך ברור כי בצאתם לווינגטון, היתה לכל אחד מן השניים גישה שונה מזו של רעהורייבו:

● וייצמן מאמין ב"תנופה". הוא משוכ- נע כי רוח השלום חשבה יותר מאשר פרטי הנוסח הכתוב. על כן הוא רוצה להשיג את חוזה השלום במהירות ולהניח לאנזור אל-סאדאט להגשים את מאוויו: לחתום על החוזה ביום-השנה לנטיעתו הי- היסטורית.

● דיין ניגש למשאומתן, כמו לכל דבר בחיים, בדרך של חשבון: חשבונו האישי והחשבון הציבורי. אין הוא מאמין בדברים מופשטים כמו "רוח", רווח ועיר בסעיף קטן ג(5) חשוב לו יותר מכל מישקע של רצון-טוב בלב הזולת. הדבר נתגלה כבר בראשית המשאומתן. וייצמן ניבא שיסתיים ביום הרביעי שעבר — ואין ספק שהדבר היה ניתן להשגה. דיין השהה את המשאומתן, כמו שהשהה במשך 11 שנים כל יומה של שלום. היה חשבון.

ר עת שהמדינה כולה היתה עסוקה בשבוע שעבר בתיכנון תוכניות ארוך כותיטות, לגבי ההשלכות הצפויות של הר שלום עם מצריים על כל תחומי החיים בי מדינה, העיב לפתע ענן כבד על סיכויי חתימת חוזה השלום.

הידיעות שזרמו מאחרי מסך הסודיות של דינוי ועידת-השלום בווינגטון סיפ- רו תחילה על קשיים וחילוקי-דעות. אך למ לקראת סוף השבוע גדלו ותפחו ה- קשיים לממדים של משבר. בפעם הראשונה מאז נחתמו הסכמי קמפ-דייוויד נשקפה, כביכול, סכנה של פיצוץ הדיונים ונסיגה למצב ששרר לפני שהנשיא קארטר כפה על אנזור אל-סאדאט ומנחם בגין להגיע להסכם.

הפעם לא היה זה הצד המצרי שאיים לפוצץ את הדיונים. הרי מוזים על הפיצוץ הצפוי הגיעו דווקא מהצד הישראלי. והם לא נעשו מאחורי-הקלעים ובחשאי. יש ראוי היתה מעוניינת להבהיר לא רק לשותפים לשותף לשותף הדיונים ולאופטרופסים האמריקאים של הוועידה, כי הפיצוץ הוא בלתי נמנע. היא עשתה זאת לעיני הער- רם כרה.

היה זה ראש המישלחת הישראלית, שרי החוץ משה דיין שהדליף, כאילו באקראי, את עניין המשבר שהתגלע. הוא ניצל את נוכחות אנשי אמצעי-התיקשורת, שבאו לכסות את הזמנתו של גימי קארטר לפשר בין הצדדים, כדי להשמיע כמה דברים בוטים שנקלטו, כאילו במקרה, על-ידי העיתונאים.

מדבריו של דיין, שנועדו כאילו רק ל- אוזניו של קארטר, ניתן היה להבין כי הוא סבור שהדיונים הגיעו למבוי סתום וכי אפילו נוכחותו של קארטר לא תסייע להתרת הסבר, דיין טען כי רק התייעצות משותפת של קארטר עם בגין ואל-סאדאט, יש בה כדי להביא לכלל הסכמה בבעיות השנויות במחלוקת. דיין התכוון והצליח ליצור את הרושם, כי מצריים מתכוונות לשנות את הבסיס לדיונים, שהוא הסכם המיסגרת שהושג בקמפ-דייוויד.

היה זה תכסיס שקוף של דיין, שנועד ליצור רושם של משבר חמור דווקא ב- אמצעי-התיקשורת האמריקאים. תחת רושם המשבר, סבר דיין, יימצא קארטר בלחץ דעת-הקהל, והוא יאלץ לפעול, כדי לפייס את ישראל ולהיענות לתביעותיה שהופנו אליו.

אולם הגולם שיצר דיין קם על יוצרו. התדהמה העמוקה מכל, נוכח המשבר וסכ- נת הפיצוץ, נוצרה דווקא בישראל. המשבר המסובך, שנועד לאלץ את האמריקאים לשלם את חלקם במחיר השלום, יצר ב- ישראל את הרושם כאילו חוזרים בהם המצרים ממה שכבר הסכימו לו בקמפ- דייוויד.

שוליוי ההסכם עם מצריים יכנו דקפוקי על כך כעץ מוציאה גרוזה. המשבר סיפק להם את ההוכחה, כי אין לסמוך על המצרים. שכן, אם כבר עתה הם חוזרים בהם מרי כרים שהסכימו עליהם רק לפני חורש, מה יעלה כגורל ההסכמים עימם שעדיין לא נחתמו?

לחץ על סאדאט:

יום השנה

ת חת רושם זה נקראן משה דיין ועוזר וייצמן להתייעצות בישראל. הקריי הבתולה נותרה נתוקה גם אחרי של דיין כבר עשה את שלו בעיר להשיג פשרה לל הבעות לל דיין

דיין דוחק בווינגטון את ידי חפן עדי, משקארטר מוחא כף הגולם קם על יוצרו